

AIMAR URIBESALGO ("POBRESIAK"-EKO KIDEA)

"POEMA BATEK MIN EMAN BEHAR DU"

Gaztetxeetan ikusiko dituzu batez ere. Bestela tabernetan, jai-guneetan, herri mugimenduren baten topaketetan, baina literatur zirkuitu ofizialetatik kanpo, betiere. Badira lau urte Aimar eta Eñaut Uribesalgo anaiak *Pobresiak* emanaldiarekin hasi zirela. Fanzine eta disko batean bildu zituzten poemak hasieran. Geroztikakoen berri izateko, zuzenekoetara joatea beste modurik ez dago.

Kepa Matxain

@kmatxain

ARGAZKIA: DANI BLANCO

“2014ko negua da eta ez gara guztiz zoriontsuak” esanez hasten duzue *Zoria* poema, fanzineko lehenbizikoa. Lau urte igaro dira ordutik. Ezer aldatu al da?

Antzera jarraitzen du guztiak. Honezkerro, inoiz ez gara guztiz zoriontsuak izango, ezta guztiz zoritxarrekoak ere –hori esanez amaitzen da poema–, salbu eta inoiz geure buruaz beste egiteko zorian bagaude. Gauza bat areagotu da ordutik: derrigor zoriontsu izan behar hori. Presio izugarria nabari da.

Eta zuen emanaldiak izan al du aldaketarik lau urteotan?

Gauza batzuetan bai, besteetan ez hainbeste. Musikalki hobetu dugu zer edo zer, anaiak gitarra jotzen ikasi duelako. Estetikaren aldetik, antzera jarraitzen dugu: bera militar sobietar itxurarekin igotzen da eszenatokira eta ni, aldiz, paristarrez mozorrotuta, poeta bohemio bat banintz bezala. Poemak ere aldatu dira, noski. Berri asko sartu ditugu emanaldian. Orain irakurtzen ditugun gehienak ez daude fanzinean sartuta.

“Ez dut poesia askorik jan, baina kaka egitean usain txarra ere egon dadila, mesedez”, diozue *Poesia komunetik behera* poeman.

Ez naiz inoiz izan poesia irakurlea. Orain ere ez. Jorge Oteizak zioen arte diziplina batean jarduteko ezinbestekoa dela aurrez besteekin egin dutenaren berri izatea, gero norberak horren gainean eraikitzeko edo suntsitzeko. Ez da nire kasua, eta Oteiza haserre neukake, ziur asko. Nik saiakerara jo izan du beti. Zerbait gustatzekotan, gustatzen zaizkit poemei ukitu punkia ematen dieten autoreak. Bukowskik, kasurako, dotore asko kontatzen ditu kontu zaka-rrak. Poema batek min eman behar du, errailetan zerbait sentiarazi behar dizu. Azaleratu behar dizkizu zure kontraesanak. Atzo batek esan zidan: “Harri-garria duk, hi. Denok kritikatzan aritu haiz oholtzatik, eta hala ere gustatu egin zaiguk, txalo jotzen genian”. Hori da lortu nahi duguna, zerbait ukitzea.

Dena dela, ez nuke esango eztena kanpora bakarrik botatzen duzuenik. Poema guztiak zeharkatzen ditu tonu autokritiko nabarmen samar batek.

Nire eta publikoaren arteko banaketa zera da: nik errezitatzen dudala, eta berriak entzuten dutela. Hortik kanpora,

antzerakoak gara. Antzerako hausnarketak egin ditugu, antzerako mugimenduetan gabiltza, antzeko praktikak ditugu... Zerbait esaten dudanean, denoi buruzko zerbait esaten dut. Gu entzuzteratorrenak ez du tximeletei edo loreei buruzko gauza askorik entzungo.

Horien orde, “patriarkatua”, “kapitalismoa”, “klase-ertaina”...

Ibiltzen garen giroetako ohiko kontzeptuak dira. Hori da gure esparrua, eta hortik datoz gu entzuzteratorrenak direnak. Emanaldi asko egin ditugu, eta ohartzen gara *feeling* handiena publiko mota horrekin lortzen dugula: herri mugimenduetako jendea, aldaketa sozialekin sentsiblea, parte hartzean eta horizontaltasunean sinesten duena, feminista, nahiko ikasia, unibertsitatetik pasatutakoa bada hobe –tira, ingeniaria bada agian ez–, “klase ertainekoa” –komatxo artean, kontzeptu despistagarria da eta–, saiakera liburu batzuk irakurri dituenak, euskalduna, batez ere zuria, erosketa ahalmena duena, furgoneteroa, tatuaiaduna eta piercingduna, ez-kertiarrak...

» **“Areagotu egin da derrigor zoriontsu izan behar hori, presio izugarria nabari da”**

Literaturzalea?

Inketa bat eginez gero, nik uste literaturzaleak gutxiengo liratekeela. Behin emanaldi bat eman genuen Oñatiko Kultur Etxean, liburutegian bertan. Etorri ziren gehienak –ezagun batzuk salbu– andreak ziren. Eta nik uste andre haiek poesia beste zerbaitekin lotzen dutela, ez gure hizkera gordin eta azido honekin... eta, tira, zer esaten ari nintzen?

Literaturzale gutxi dela zuen jarraitzaileen artean.

Tira, literatura ulertuta batez ere nobela, poesia eta gauza horiek bezala. Aldiz, saiakerarik irakurri ez duen batak, hausnarketa politiko-sozial askorik

egiten ez duen batek, ez gaitu askorik ulertuko.

Literatur munduko jaialdi eta bestelako ekitaldietan ez zaituztet ikusi izan, horregatik aipatzen nizan.

Egia da, ez nuen sekula pentsatu. Gu aritzen gara gaztetxeetan, tabernetan, jaietan, txosnetan, topaketaren batean... baina literatur jaialdietatik ez digute deitu. Ez dakit zergatik, agian ez dugu enkajatzen.

Fanzinea gainbegiratu gero, ageri dira izen gehiago ere: Kropotkin, Stalin, Foucault... Bistakoa da tradizio komunistaren eragina.

Bai, besteak beste. Batxillergoan sartzen zara mugimenduetan, irakurtzen dituzu mila mezu kapitalismoaren kontra, ez duzu ezer ulertzen, baina badakizu alternatibak badaudela, izan komunistak, izan anarkistak... Ohartzen nintzen jende bat ari zela hau dena aldatzeko proposamenak egiten, eta izugarritzko gogoia nuen mundu horiek deskubritzeko. Marxisten liburu klasikoak irakurtzen hasi nintzen, anarkistenak... Gero, pixkanaka, beste gauza batzuk ere bai: soziologiako kontuak, historia, filosofia, ekonomia... horretaz elikatu naiz. Oso tipo arrazionala naiz, eta mundu hori da nire mundua. Aldiz, hortik kanpo galdu samar sentitu ohi naiz. Sentimendu kontuetan edo giza harremanei dago kienean, adibidez, sekulako gabeziak ditut. *The Big Bang Theory*-ko Sheldon Cooperren antza pixka bat daukat.

Ah bai?

Tira, bikoteak esaten dit hori. Sheldon nahiko muturrekoa da, baina bai, badi-tut bere ukitu batzuk. Azkenaldian saiatzen ari naiz hain arrazionala izan beharrean sentimenduak eta gauza horiek kontuan hartzen. Bihotzari kasu egiten, eta abar. Gaurkoa bezalako jardunaldietara etorri izan naizenetan [Lurralde Askeak antolatutako akanpadaz ari da], jarduera intelektualetara joan ohi nintzen beti: hitzaldietara, mahai-inguruetara... Orain, aldiz, ibiltzen naiz sukaldeko lana egiten, janaria zerbitzatzen eta halako gauzetan. Gauza praktikoetarako oso txarra naiz, baita egunerokotasunean ere. Gizona naiz, eta noski, zentzua dauka. Horretan nabil, eta bikotea asko ari zait laguntzen. Talka bidez, gatazka bidez... asko ikasten da.

» “Arteak badu bere garrantzia, baina ez da iraultzarako funtsezkoa”

Zuen emanaldietan komunitate bat elkartzen da beren eguneroko praktikei eta balioei buruzko poemak entzutera. Izan dezake zer edo zer liturgiatic?

Kontraesan bat dugu, halako emanaldi guztiek duten kontraesan bera: *oholtzismoa*. Gu oholtza gainean zerbait egiten, eta gainontzekoak begira. Gu aktibo, eta gehiengoa pasibo, txalo eta barre egitera mugatuz. Badira ereduak guztion parte hartzea bermatzen dutenak, eta formatua birpentsatzea ez legoke gaizki. Tarteka sortzen dira une ederrak, publikoarekin hartu-eman dugunean. Atzo, une batean, norbaitek esan zuen “*hoi, hoi, hoi!*” –Hori, hori, hori!– eta erantzun nuen “ikusten dut publikoan skinhead-ak ere badaudela... lasai, gu skinhead-en alde gaude. Edo ez”. Eta jendea jokoz kanpo gelditu zen. Gustatzen zaigu entzuleak probokatzea. Adibidez, gure poema batek zalantzan jartzen du txalo egitearen kontzeptua bera. Txaloak gutxiesten ditu, eta bukatzen da esanez “ea orain ausartzen zareten txalo egiten”. Entzuleak zirikatzen ditugu, berez egitea tokatzen zaien hori zalantzan jar dezaten.

Poesia mailu bat da?

Ez dizut ezetz esango, baina diskurtso hori egiten dutenen artean badago egoaren osagai garrantzitsu bat. Musikarekin alderatuz: Non Servium-ekoek elkarrizketa batean zioten: “Egiten du-

Lurralde Askeak antolatutako Iraultza Txikien Akanpadan hitz egin dugu Uribesalgorekin.

guna borrokarako tresna bat da”. Sekulako tontakeria iruditzen zait halakoak esatea. Gustatzen zaie musika egitea, atzetik jendetza daukate kristorenak direla esanez, eta kristorenak sentitzeaz gain, iruditzen zaie hori eginez militatzen ari direla, “begira gu zer ari garen aportatzen”. Ez dut esango artistek ez dutenik ezertarako balio, baina askok esajeratu egiten dute. Arteak badu bere garrantzia, baina ez da iraultzarako funtsezkoa. Garrantzia beste toki batzuetan dago. Batez ere, antolamenduan. Musika eta poesia erradikalarekin bakarrik ez zoaz inora.

Artista asko beren buruari sinetsarazitako pelikulan bizi direla diozu?

Begira, niri punkak asko eragin dit, asko entzuten dut oraindik ere. Baina dena dago egoarekin lotuta. Denok gaude beldurrez josita, denoi gustatzen zaigu identitate bat edukitzea, kolektibo baten parte izatea. Orduan, jende bat sartzen da punk identitate horretan, baina ezerk ez du bermatzen horregatik autokritikoa denik, benetako aldaketarik egingo duenik, pertsonalki garatuko denik...

Punkaren zati handi bat kontserbadore bihurtu da, bai edukian eta bai egiteko moduan. Erreparatzen duzu pixka bat, eta pizten da galdera: “ze zentzu dauka egun hori egiteak?”. Hor dabilen jendea gustura dabilela horretan. Gainera, sarri oso matxoa izaten da dena. Batzuk eszenatokian zarata egiten, besteak behean, gure artean ezin komunikatu, eta bitartean drogatu. Eredu horretan badago zer hausnartua.

Irakurri dizuet gehien kontsumitzen den kulturak errealitatea ezkututzen duela.

Nagusi diren filmek, literaturak, antzezlanek, poesiak, musikak... Ehuneko handi batek balio jakin batzuk erreproduzitzen ditu, egungo gizarte eredu nagusiarekin bat datozenak. Baina tira, oraingo formula errepikatzen jarraitzen badugu, agian guri ere iritsiko zaigu une bat gure apustua kontserbadore bihurtuko dena. Hemendik 30 urtera kazetari belaunaldi berri batek kritikatu gaitu, kontserbadore garela esanez. Baina oraindik ez gaude hor. Beraz, lasai, ez da ezer pasatzen, dena ondo doa (barrez). ■

ARGIA

943 371 545

publiz@argia.eus

www.argia.eus/tarifak

**Zure jendea,
zure hedabidea,
zure iragarkia.**

Jarri publizitatea hemen